

Politiets Fellesforbund Postadr.: Møllergata 39, 0179 Oslo Tlf.: 23 16 31 00
Besøksadr.: Møllergata 39, 4.etg. Faks: 23 16 31 40E-post: pf@pf.no
Internett: www.pf.noOrg. nr.: NO 871 000 352
Bankkonto: 1600 42 58790

Det kongelige justis- og
beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Siv Bakken Steen

Vår dato: 10.2.2015
Deres dato: 22.1.2015

Vår ref.: 15/00040-2
Deres ref.: 15/61-SWO

Saksbehandler: Roar Fosse

Høring – forslag til endring i straffeloven 1902 og 2005 (ny § 350a og ny § 181a om forbud mot organisert tigging)

Det vises til høringsbrev av 22.01.15 fra JBD.

Det fremgår av høringsbrevet at høringsinstansene bes ta stilling til to lovforslag.

- 1) Organisert tigging – forutsetter at det i tiggevirksomheten foreligger et samarbeid mellom to eller flere personer.
- 2) Generell tigging – et generelt tiggeforbud, som i dag er mulig å regulere i kommunene etter Politilovens §14 1.l. nr. 8

Bakgrunn

Tigging som fenomen varierer i form og utbredelse, avhengig av hvor i vårt langstrakte land man befinner seg. Det er ingen tvil om at den organiserte formen for tigging, som er knyttet til organisert kriminalitet og menneskehandel, i stor grad er sentrert i og rundt de store befolkningssentrene våre på det sentrale østlandsområdet og i de store byene for øvrig. Utfordringene denne virksomheten utgjør har vært bakgrunn for tidligere beskrevne uttalelser fra sentrale aktører innen politi, retts- og påtalesporet. Noen politidistrikter har hatt relativt sett større fokus på menneskehandel som fenomen enn andre, og har på den måten etablert et større innblikk i den verdenen den organiserte tiggingen spiller seg ut i. Det er grunn til å anta at i geografiske områder i rettstaten der man har hatt et relativt sett mindre fokus på dette vil kunne eksistere mørketall for denne typen kriminalitet.

Erfaringene som er gjort siden 2013, da § 14 i politiloven ble endret, er at noen kommuner har valgt å ta i bruk mulighetene for å regulere tigging lokalt, herunder mulighetene for å ilegge meldeplikt. Det er en ordning som gir muligheter, men som også skaper ulikheter kommuner imellom. Dette er et sakfelt som har stor politisk interesse, og kommuner som velger å benytte seg av mulighetene som ligger i politiloven risikerer å initiere lokale politiske verdiprosesser, da noen kommuner velger å regulere mens andre ikke gjør det.

Politiets Fellesforbunds refleksjon rundt høringsbrevet.

Det beskrevne forslag nr. 1 som innebærer et forbud mot organisert tigging, der forutsetningene om et samarbeid mellom flere aktører må ligge til grunn for å definere dette som organisert, er et forslag som ut fra en verdibasert tilnærming må kunne sies å ha den beste politiske forankringen. Det er også et forslag som ut fra et faglig ståsted også tar opp i seg det man fra politi og påtalesporet anser som den problematiske delen rundt tigging som fenomen. Det er ikke etter vår mening et ønske om å kriminalisere mennesker som i en fortvilt fase i livet må ty til det skritt det er å be andre mennesker om hjelp, noe den offentlige debatten rundt temaet har løftet. En slik definisjon og avgrensning av tigging som fenomen forutsetter imidlertid store krav til politiet som samfunnsaktør, idet det skaper et krav til spaning, etterretning, etterforskning, bevisførsel ut over det faktum at en

person har tigget. Det å skulle håndtere denne type lovgivning vil i politiet resultere i at denne typen straffbare forhold må konkurrere med andre prioriterte pålagte saksfelt.

Det beskrevne forslag nr. 2 som innebærer et generelt forbud mot tigging, vil gi den håndhevende myndighet, som her vil være politiet, en enklere mulighet til å praktisere regelverket. Praktiseringen vil ramme den delen av tiggevirksomheten som vi ønsker å ramme, - den som har knytninger opp mot organisert kriminalitet og tigging, - men den vil i noen tilfeller også kunne ramme mennesker som i sin nød, ber om hjelp som enkeltstående tilfeller.

Norge har ett av verdens mest velutdannede politikorps.

Det følger av Politilovens §6 Alminnelige regler om politiinngrep, følgende:

§ 6. Alminnelige regler om hvordan polititjenesten skal utføres

Tjenesteoppdragets mål skal søkes nådd gjennom opplysning, råd, pålegg eller advarsel eller ved iverksettelse av regulerende eller forebyggende tiltak.

Politiet skal ikke ta i bruk sterkere midler uten at svakere midler må antas utilstrekkelige eller uhensiktsmessige, eller uten at slike forgjeves har vært forsøkt. De midler som anvendes, må være nødvendige og stå i forhold til situasjonens alvor, tjenestehandlingens formål og omstendighetene for øvrig.

Politiet skal opptre saklig og upartisk og med omtanke for personers integritet, slik at den som er gjenstand for inngrep fra politiet, ikke utsettes for offentlig eksponering i større grad enn gjennomføringen av tjenestehandlingen krever.

Politiet kan anvende makt under tjenesteutførelsen i den utstrekning det er nødvendig og forsvarlig.

I tillegg har vi politiinstruksens bestemmelser:

§ 3-1. Alminnelige regler om politiinngrep.

Ved iverksettelse og gjennomføring av en tjenestehandling, kan politiet gripe inn på den måte og med de midler som er lovlige, og som finnes nødvendige og forholdsmessige i betraktning av situasjonens alvor, tjenestehandlingens art og formål og omstendighetene for øvrig.

Politiet skal ikke ta i bruk noe sterkere middel før mildere midler har vært forgjeves forsøkt, eller situasjonen tilsier at slike må antas utilstrekkelige eller uhensiktsmessige. Når forholdene tillater det skal målet derfor i første omgang søkes nådd gjennom råd, opplysning og tilrettevisning.

Så langt tjenesten og forholdene ellers tillater plikter politiet i ethvert tilfelle å gripe inn på forhånd med forebyggende og regulerende tiltak mot forestående lovbrudd eller fredskrenkninger.

Under tjenesteutførelsen skal politimannen være sannferdig, saklig og upartisk.

Det er en alminnelig plikt å besørge tjenesten organisert og utført så effektivt og målrettet som mulig innenfor de angitte rettslige og ressursmessige rammer.

Tjenesteutførelsen skal alltid være basert på respekt for de grunnleggende menneskerettigheter og det enkelte menneskes verdighet.

I et politikorps som ikke bare har mulighet til, men som det stilles krav til utøver en polititjeneste basert på grunnleggende menneskerettigheter og respekt for det enkelte menneskets verdighet, er det god anledning til å utøve en håndheving av et generelt tiggeforbud på en måte som er i tråd med samfunnets grunnleggende verdier.

Med god verdibasert ledelse av mannskapene i det ytterste leddet av politietaten, vil dette kunne håndheves godt innenfor rettstatens rammer.

Faglige vurderinger

Det er vår erfaring at forslag nr. 2, som innebærer et generelt forbud mot tigging, vil være det beste i forhold til at politiet skal kunne settes i stand til å arbeide forebyggende mot den organiserte kriminaliteten og menneskehandel. Vi har erfaring med at et lovforslag som stiller store krav til spaning, etterretning, etterforskning og irettføring, vil konkurrere med andre prioriterte oppgaver, og oppfølgingen med et slikt lovforslag vil kunne bli fragmentert og ulikt vektlagt fra politidistrikt til politidistrikt utfra allerede eksisterende prioriteringer og ressursituasjon. Et generelt forbud vil man kunne forvente blir mer ensartet håndhevet.

Verdimessige vurderinger

Politiets Fellesforbund er godt kjent med den offentlige debatten i denne saken, der det til tider brukes sterk retorikk, som «renovasjon av mennesker», «det skal ikke være lov å trenge hjelp», «dette rammer de mest sårbare», «hvor er medmenneskeligheten?» m.fl. Vi er klar over at dette er et felt som tangerer grunnleggende menneskerettslige verdier og følelser i befolkningen.

Vi er likevel av den oppfatning at skjebnene til de menneskene som er rekruttert inn i organiserte kriminelle nettverk, og som utnyttes innen menneskehandel, er skjebner som brorparten av befolkningen ikke har et nært forhold til. Den mest effektive måten å gjøre et godt stykke arbeid på dette området vil da være et generelt forbud. I dette tilfellet kan det se ut som det er verdier som står opp mot hverandre.

Konklusjon

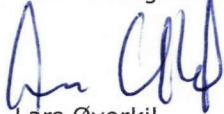
Politiets Fellesforbund er av den oppfatning at et generelt forbud mot tiggning vil være det beste verktøyet for å jobbe forebyggende opp mot organisert kriminalitet og menneskehandel.

Politiets Fellesforbund mener at et lovforslag må være nasjonalt og ensartet, for å unngå forskyvningsmekanismer.

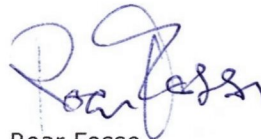
Politiets Fellesforbund anerkjenner at dette saksområdet ikke bare forutsetter faglige vurderinger, men at verdimessige vurderinger i et samfunn også må legges til grunn i den politiske behandlingen.

Politiets Fellesforbund mener at et forbud som ikke er generelt, men som forutsetter samhandling (organisert – forslag 1) – forutsetter både ressurs og bemanning på flere områder, for å skulle ha den effekten man fra lovgivers side forventer at det skal ha.

Med vennlig hilsen

Lars Øverkil
Generalsekretær

Roar Fosse
Forbundssekretær